

डॉ. पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती
मिशन या योजनेची सपोर्ट एजन्सीमार्फत
अंमलबजावणी करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २७२३/प्र.क्र.१४७/१-अ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : ०५ जानेवारी, २०२४.

वाचा : -१) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.F.No.-९-५/२०२- Org.Fmg (८११४६), दि.०१.०२.२०२२.

२) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २७२२/प्र.क्र.६९/१-अ, दि.२७.०६.२०२३

३) कृषि आयुक्तालयाचे अ.शा. पत्र क्र. डॉपंदेनैशेमि/सपोर्ट एजन्सी प्र/७६/२०२३,
दि.०७.१२.२०२३.

प्रस्तावना:-

राज्यात नैसर्गिक/सेंद्रीय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी वाचा क्र.०२ येथील दिनांक २७ जून, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये डॉ.पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती मिशन राबविण्यास मान्यता देण्यात आली असून डॉ.पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशनला सन २०२२-२३ ते सन २०२७-२८ या कालावधीकरीता मुदतवाढ देऊन सदर योजनेची व्याप्ती दुसऱ्या टप्प्यात राज्यभर वाढविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच, डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशनला “डॉ.पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती मिशन” असे संबोधण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

राज्याच्या सन २०२३-२४ च्या अर्थसंकल्पिय भाषणामध्ये नैसर्गिक शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी आगामी ३ वर्षात राज्यातील २५ लाख हेक्टर क्षेत्र सेंद्रीय शेतीखाली आणण्यात येईल, १००० जैवनिविष्टा केंद्रे स्थापन करण्याची घोषणा करण्यात आलेली आहे. नैसर्गिक/सेंद्रीय शेतीचा व्यापक स्तरावर प्रचार करणेकरिता तसेच सेंद्रीय शेतीउत्पादनांना बाजारपेठ मिळवून देण्याकरिता या क्षेत्रात कार्यरत स्वयंसेवी/गैरशासकीय संस्थांची भूमिका महत्वाची आहेत. सद्यस्थितीत डॉ. पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती मिशन ही योजना शासकीय यंत्रणेमार्फत राबविण्यात येत आहे. केंद्र शासनाच्या परंपरागत कृषि विकास योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांमध्ये योजनेची अंमलबजावणी शासकीय यंत्रणेमार्फत तसेच सेवा पुरवठादार संस्थांकडूनही राबविणेची तरतूद आहे. त्यानुषंगाने डॉ. पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती मिशन या योजनेची कृषि विभागाव्यतिरिक्त सपोर्ट एजन्सीमार्फत अंमलबजावणी करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

डॉ.पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती मिशन ही योजना शासकीय यंत्रणेमार्फत राबविण्यात येत आहे. ही योजना केंद्र शासनाच्या परंपरागत कृषि विकास योजनेच्या धर्तीवर शासकीय यंत्रणेमार्फत तसेच सेवा प्रदाता (Service Provider) संस्थांकडूनही राबविणेस मान्यता देण्यात येत आहे.

२. केंद्र शासनाच्या PGS India संकेतस्थळावर सेवा प्रदाता (Service Provider) म्हणून नोंदणीकृत (empanelled) असलेल्या संस्थांचे प्रस्ताव मागविण्यात यावेत. प्राप्त प्रस्तावांमधून संस्था निवडण्याची कार्यवाही आयुक्त (कृषि) यांनी करावी. PGS India संकेतस्थळावर सेवा प्रदाता म्हणून नोंदणीकृत संस्थांचे प्रस्ताव प्राप्त न झाल्यास किंवा अशा संस्थांची संख्या कमी प्रमाणात असल्यास, आवश्यकतेनुसार, PGS India संकेतस्थळावर सेवा प्रदाता (Service Provider) म्हणून नोंदणीकृत होण्यासाठी पात्रतेचे निकष पूर्ण करत असलेल्या इतर संस्थांची निवड करण्यासाठी निवड प्रक्रिया राबविण्यात यावी. अशा संस्थांची निवड करताना सदर संस्था PGS India अंतर्गत नोंदणीकृत होण्याकरिता आवश्यक असलेल्या निकषांस पात्र असेल याची दक्षता घेण्यात यावी. संस्थांची निवड करण्याकरिता आयुक्त (कृषि) यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

३. वरील परिच्छेद.क्र.०२ येथील बाबीचा समावेश कृषी व पदुम विभागाच्या दिनांक २७ जून, २०२३ च्या वाचा क्र.०२ येथील शासन निर्णयातील परिच्छेद क्रमांक-७ वरील प्रशासकीय व्यवस्थापन या बाबीमध्ये समावेश करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०२४०१०५११४१३३३००१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(उमेश चांदिवडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा. विरोधी पक्षनेता (विधानसभा/विधानपरिषद), यांचे खाजगी सचिव, विधान भवन, मुंबई.
- ३) मा. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.अपर मुख्य सचिव (कृषि), यांचे स्वीयसहायक, कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा. मुख्य सचिवांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ८) विभागीय आयुक्त (सर्व)
- ९) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- १०) सह सचिव (निविष्ट व गुणनियंत्रण) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) कुलगुरु, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जि. अहमदनगर.

- १२) कुलगुरु, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.
- १३) कुलगुरु, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जि. रत्नागिरी.
- १४) कुलगुरु, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, जि. अकोला.
- १५) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित (महाबीज), अकोला.
- १६) संचालक (आत्मा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १७) संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १८) संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १९) संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २०) विभागीय संचालक, राष्ट्रीय जैविक व नैसर्गिक शेती केंद्र, नागपूर.
- २१) संचालक, कृषि तंत्रज्ञान ऍप्लिकेशन रिसर्च इन्स्टिट्यूट (ATARI), झोन VIII, पुणे
- २२) विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व).
- २३) प्रकल्प संचालक, डॉ. पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती मिशन, अकोला.
- २४) संचालक, महाराष्ट्र राज्य सेंद्रीय प्रमाणीकरण यंत्रणा, अकोला.
- २५) जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी (सर्व).
- २६) प्रकल्प संचालक (आत्मा)
- २७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- २८) महोलखापाल (लेखा परीक्षा) १/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- २९) संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- ३०) संशोधन संचालक (सर्व), कृषि विद्यापीठे.
- ३१) अवर सचिव, (व्यय-१) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३२) अवर सचिव, कार्यासन १४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३३) निवडनस्ती, कार्यासन १-अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.